

B. Gunjević naglašava kako i teologija treba služiti okretanju u drugom smjeru, jer upravo vjera predstavlja strpljivost s Bogom, nada strpljivost sa sobom, a milosrđe strpljivost s bližnjim. Naziva je duhovnom vježbom i anđeoskim znanjem, ali, pri tom, koristi jednostavan opis, lako razumljiv čitateljima.

Upravo, u skladu s tim razmišljanjima, na ovom mjestu moramo citirati tekst iz Biblije - Novog zavjeta, iz Evanđelja po Luci, u kojem se navodi zapovijed ljubavi „Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svoga, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom, i svim umom svojim; i svoga bližnjega kao sebe samoga,“ (Lk 10,27). U tim se riječima ostvaruje i poruka koju su nastojali B. Gunjević i P. Matvejević prenijeti čitateljima - ostvarivati proces identifikacije u odnosu na druge. Bez drugog teško će se ostvariti vlastiti identitet. Jedna od mogućnosti, prema mišljenju B. Gunjevića, posebno zapisanim u posljednjem eseju *Osmijeh teologije*, je teologija kao duhovno vježbanje, koja u sebi sadrži nekoliko pitanja. Prvo je *Kako naučiti živjeti*, drugo je *Kako naučiti dijalogizirati*, treće je *Kako naučiti čitati* i na kraju *Kako naučiti umirati*. Kroz tu duhovnu vježbu, poručuje B. Gunjević, osoba se uči čuti, vidjeti, dotaknuti i izreći.

Autori svojim esejima nude viđenje problematike identiteta i individualnosti novim generacijama, a zbog jednostavnosti kojim su pisani, i široj publici. Pitanja koja se dotiču aktualna su i za modernu Hrvatsku, koja je krajem 20. st. prolazila „križni put“ u izgradnji vlastitog identiteta. Ona mogu poslužiti kao svojevrsni putokaz kako se suočiti s vlastitim identitetom i isključivosti, ali i identitetima bližnjeg i njihovim isključivostima. Zato ova knjiga predstavlja dragocjeni doprinos promišljanjima o bližnjemu, o drugome, ali i o sebi. Umjesto zaključka ove recenzije, ponovit ćemo riječi jednog od autora, P. Matvejevića, u pogovoru knjige, nakon što opisuje iskustvo svog oca u Drugom svjetskom ratu, zatočeništva u nacističkom logoru i preživljavanja uz pomoć jednog protestantskog pastora, Nijemca – ta se poruka odnosi na sve nas. Matvejević završava s početkom, „i Boris Gunjević bi postupio na sličan način“. Kako bismo postupili mi, mi koji smo „tu i odavde“?

Robert Bogašić

John MacArthur

Kristova dostatnost

Krapina, Baptistička crkva Emanuel i Teološka biblijska akademija, 2010, 269 str.

Krajem 2010. godine objavljena je još jedna u nizu knjiga dr. Johna MacArthura na hrvatskom jeziku. Izvornik nosi naslov *Our Sufficiency in Christ*. Urednik knjige je mr. Walter Heaton, a prijevod je napravio Miroslav Balint-Feudvarski. Knjiga predstavlja pravi izazov za svakog biblijskog kršćanina. U vrijeme kada je

među kršćanima ovih prostora vrlo teško nasljedovati visoki Božji standard iz 1. Petrove 1,16 gdje Bog kaže: "Budite sveti jer sam ja svet!" i kada je, pod raznim izgovorima, poželjno prakticirati nebiblijske metode unutar Crkve, *Kristova dostatnost* svojim čitateljima pruža dobar ispit autentičnosti njihova kršćanstva.

Dr. MacArthur (1939.-) je pastor-učitelj u *Grace Community Church* u Kaliforniji. Također služi kao predsjednik visokoškolskih ustanova *The Master's College* i *The Master's Seminary*. Mnogima je u Sjedinjenim Američkim Državama poznat po svojim svakodnevnim radioemisijama pod nazivom *Grace to You*, no kršćanima u Hrvatskoj i u susjednim državama vjerojatno je poznatiji po svojim knjigama koje su prevedene na hrvatski jezik: *Evandjelje po Isusu*, *Karizmatiski pokret: Zbilja ili zbrka?*, *Pastorologija*, *Pod utjecajem alkohola ili Svetoga Duha* i *Pronađena: Božja volja*.

U knjizi *Kristova dostatnost* autor kroz dvanaest poglavlja prikazuje kako kršćani kroz povijest, ali i danas, zanemaruju bogatstvo i puninu koju imaju u Kristu te ju uvijek iznova žele nadopuniti, poboljšati i ojačati raznim idejama oprečnima Božjim istinama sadržanim u Njegovoj riječi. Na samom početku autor ukazuje na "uskrsnuće drevnog krivovjerja". Gnosticizam, ta težnja za višim i skrivenim znanjem, koja je predstavljala prijetnju Crkvi prvog stoljeća, nažalost još i danas ima svoje mjesto među kršćanima. Autor ukratko prikazuje kako humanistička psihologija, pragmatizam i mistika šire neognosticizam unutar današnjih crkava. Prije nego nastavi detaljnije prikazivati spomenute probleme, dr. MacArthur postavlja biblijski temelj. Čini to tumačeći dijelove Pisma koji jasno govore o tome što istinski kršćani baštine, kako su primili tu baštinu, govori o njenoj naravi i sigurnosti te kako bi svaki vjernik trebao odgovoriti na te istine.

U ostatku knjige sustavno su prikazane greške koje današnji kršćani čine implementiranjem svjetovnih ideja u život Crkve. Autor započinje s problemom psihologije i nijekanjem dostatnosti Pisma za rješavanje problemâ suvremenog čovjeka. No čitatelj nakon ovoga nije ostavljen u neznanju glede dostatnosti Pisma. Cijelo jedno poglavlje posvećeno je upravo toj velikoj istini. Pisac je jasno i precizno ukazao na nekoliko biblijskih odlomaka koji izričito govore o vrijednosti i dostatnosti Svetog pisma. Nadalje, autor se dotiče područja vodstva, savjetovanja i evangelizacije. Vođe crkava trebaju prionuti uz Riječ i vjerno ju tumačiti te odgajati i poticati svoje zajednice na veću sličnost Kristu. Autor ističe da oni kao pastiri nikako ne bi trebali prepustiti svoju odgovornost "profesionalcima" koji izvrću Božje istine. Ukazuje na očit problem miješanja svjetovnih ideja u samo vođenje crkve, definiranja službe i štovanja te miješanja psihologije u područje biblijskog savjetovanja. Isto tako, oslovljava primjenu raznih nebiblijskih metoda uz pomoć kojih današnji kršćani pokušavaju zabaviti nevjernike i pridobiti ih obećanjima koja vrlo često nemaju uporište u Bibliji te su daleko od poruke evanđelja. Iz toga proizlazi činjenica da vjernici više ne gledaju na Pismo kao na riječ

koja je dostatna za njihovo vlastito posvećenje.

Prema riječima autora, zahvaljujući pragmatizmu koji je prisutan gotovo u svakom dijelu Crkve, kršćani su stvorili hedonističku religiju koja se počinje sasvim razlikovati od istinskog kršćanstva. Budući da Božji narod tako okreće leđa savršenoj, dostatnoj i svesilnoj Riječi Božjoj, razumljivo je zašto imaju sklonost prihvatiti dodatke Bibliji kao što su asketizam, filozofija, legalizam ili misticizam. Autor to pokazuje na primjeru Kološana.

U posljednjem dijelu knjige dr. MacArthur spominje problem kvijetizma i pijetizma. Čitatelju je izložen biblijski balans u pogledu vlastitog posvećenja na temelju nekoliko biblijskih odlomaka. Isto tako, autor se dotaknuo problema “duhovnog ratovanja” - prakse koja je proizašla iz lošeg tumačenja i krive primjene pojedinih biblijskih tekstova, a čije uveličavanje uzvisuje čovjeka i oduzima slavu jedinom i vječnom Stvoritelju i Vladaru. Na samom kraju autor odlučno završava knjigu vraćajući pozornost svojih čitatelja na dostatnu milost. Čini to, između ostalog, na primjeru apostola Pavla u Drugoj poslanici Korinćanima 12,9. Pri-sjeća čitatelje da se milost najviše očituje u kušnjama i poteškoćama koje upravo današnji čovjek svim silama želi izbjeći, pa čak i kada one proizvode postojanost i druge duhovne vrline.

Knjiga je pisana s velikom iskrenošću i jednostavnošću. Za mlađe vjernike pojmovi kao što su pragmatizam, misticizam ili asketizam objašnjeni su na vrlo jednostavan i jasan način. S druge strane, knjiga je prepuna detalja, posebice u dijelovima gdje autor tumači biblijske stihove. Iz tih razloga, prikladna je i za mlađe kršćane koji su spremni i voljni učiti i rasti u spoznaji Spasitelja i Gospodina, a istovremeno zrelijim kršćanima pruža dobar obrazac po kojem mogu preispitati svoja vjerovanja i prakse. Autor dosljednim i čvrstim biblijskim argumentiranjem ne ostavlja čitateljima ništa drugo nego da se iskreno zapitaju: “Možemo li išta nadodati Božjoj milosti?” Prema tome, jedino što možemo napraviti jest zaključiti autorovom izjavom: “Počinimo u obilju Božje divne milosti i potpunoj dostatnosti svih Njegovih duhovnih resursa. To je baština koju je svedostatni Spasitelj ostavio svome narodu.”

Elizabeth Kushner

Colton Wickramaratne

Moja avantura u vjeri

Kako se jedan čovjek usudio vjerovati Bogu za nemoguće

Put života, Zagreb, 2010., str. 244.

Colton Wickramaratne rođen je na Šri Lanki 1931. u obitelji s devetero djece i roditeljima kršćanima, a njegova knjiga *Moja avantura u vjeri*, s podnaslovom *Kako*